

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาหาความสัมพันธ์ (descriptive correlational research) เพื่อศึกษาการนิเทศงานของหัวหน้าพยาบาลตามการรับรู้ของหัวหน้างานการพยาบาล ศึกษาระดับความพึงพอใจในงานของหัวหน้างานการพยาบาล และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศงานของหัวหน้าพยาบาลกับความพึงพอใจในงานของหัวหน้างานการพยาบาล กลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชนในพื้นที่บริการสาธารณสุข เขต 6

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาครั้งนี้เป็นหัวหน้างานการพยาบาลที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งหัวหน้างานการพยาบาลไม่น้อยกว่า 1 ปี รับผิดชอบงานในกลุ่มงานการพยาบาลในตำแหน่งหัวหน้างานผู้ป่วยใน หัวหน้างานผู้ป่วยนอก หัวหน้างานผู้ป่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน หัวหน้างานห้องคลอด และหัวหน้างานห้องผ่าตัด ในโรงพยาบาลชุมชน ขนาด 10-90 เตียง ในพื้นที่บริการสาธารณสุข เขต 6 จำนวน 92 แห่ง จำนวน 490 คน การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) มีขั้นตอนดังนี้

1. สํารวจจำนวนและรายชื่อโรงพยาบาลชุมชนในพื้นที่บริการสาธารณสุข เขต 6
2. สํารวจจำนวนหัวหน้างานการพยาบาล
3. คํานวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของเฮนเดล (Hendel, 1979 อ้างใน กนกทิพย์พัฒนาพิวพันธ์, 2539) ที่ระดับความเชื่อมั่น 99% ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 285 คน
4. คํานวณหาขนาดตัวอย่างหัวหน้างานการพยาบาล ตามสัดส่วนของขนาดโรงพยาบาล
5. นํารายชื่อโรงพยาบาลทั้งหมดมาทำรหัส จับฉลากให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่คํานวณได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามสำหรับหัวหน้างานการพยาบาล แบ่งเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา หน่วยงานที่ปฏิบัติงาน จำนวนปีที่ปฏิบัติงาน ระยะเวลาดำรงตำแหน่งปัจจุบัน และการได้รับการอบรมด้านการบริหารการพยาบาลและการนิเทศงาน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการนิเทศงานของหัวหน้าพยาบาล ตามการรับรู้ของหัวหน้างานการพยาบาล ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกระบวนการนิเทศ ทั้ง 3 ขั้นตอน คือ การวางแผนการนิเทศ การดำเนินการนิเทศ และการประเมินผลการนิเทศ มีข้อความทั้งหมด 43 ข้อ เป็นข้อความปลายเปิด ประกอบด้วยข้อความที่มีความหมายทางบวกทั้งหมด แบ่งเป็น 3 ด้านได้แก่

2.1 การวางแผนการนิเทศ	11 ข้อ
2.2 การดำเนินการนิเทศ	20 ข้อ แบ่งเป็น
การเยี่ยมชมตรวจ	7 ข้อ
การแก้ปัญหา	7 ข้อ
การสอนและการให้คำแนะนำปรึกษา	6 ข้อ
2.3 การประเมินผลการนิเทศ	12 ข้อ

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มีระดับคะแนน 5 ระดับดังนี้

5 คะแนน	หมายถึง	ปฏิบัติทุกครั้ง
4 คะแนน	หมายถึง	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
3 คะแนน	หมายถึง	ปฏิบัติบางครั้ง
2 คะแนน	หมายถึง	ปฏิบัตินานๆครั้ง
1 คะแนน	หมายถึง	ไม่ได้ปฏิบัติ

การแปลผลคะแนนการนิเทศงานของหัวหน้าพยาบาลโดยรวมและรายด้าน โดยใช้คะแนนเฉลี่ยแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535)

4.50 – 5.00 คะแนน	หมายถึง	หัวหน้าพยาบาลปฏิบัติการนิเทศในด้านนี้อยู่ในระดับสูงมาก
-------------------	---------	--

3.50 – 4.49	คะแนน	หมายถึง	หัวหน้าพยาบาลปฏิบัติการนิเทศในด้านนี้อยู่ในระดับสูง
2.50 – 3.49	คะแนน	หมายถึง	หัวหน้าพยาบาลปฏิบัติการนิเทศในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	คะแนน	หมายถึง	หัวหน้าพยาบาลปฏิบัติการนิเทศในด้านนี้อยู่ในระดับต่ำ
1.00 – 1.49	คะแนน	หมายถึง	หัวหน้าพยาบาลปฏิบัติการนิเทศในด้านนี้อยู่ในระดับต่ำมาก

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความพึงพอใจในงานของหัวหน้างานการพยาบาล ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดคุณลักษณะของงาน 5 ประการของแฮคแมนและโอลด์แฮม (Hackman & Oldham, 1980) มีข้อคำถาม 40 ข้อ เป็นคำถามปลายเปิด ประกอบด้วยข้อคำถามที่มีความหมายทางบวกทั้งหมด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ด้านดังนี้

1. ความหลากหลายของทักษะ 7 ข้อ
2. ความเด่นชัดของงาน 8 ข้อ
3. ความสำคัญองงาน 8 ข้อ
4. ความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน 9 ข้อ
5. การได้รับข้อมูลป้อนกลับ 8 ข้อ

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มี 5 ระดับคะแนน โดยกำหนดคะแนนแต่ละระดับดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยมาก
- 3 คะแนน หมายถึง เห็นด้วย
- 2 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง ไม่เห็นด้วย

การแปลผลคะแนนความพึงพอใจในงานของหัวหน้างานการพยาบาลรายด้านและโดยรวม โดยใช้ค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบสอบถาม แบ่งเป็นระดับความพึงพอใจในงาน 5 ระดับดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535)

คะแนน	4.50 – 5.00	หมายถึง	มีความพึงพอใจในงานมากที่สุด
คะแนน	3.50 – 4.49	หมายถึง	มีความพึงพอใจในงานมาก
คะแนน	2.50 – 3.49	หมายถึง	มีความพึงพอใจในงานปานกลาง
คะแนน	1.50 – 2.49	หมายถึง	มีความพึงพอใจในงานต่ำ
คะแนน	1.00 – 1.49	หมายถึง	มีความพึงพอใจในงานต่ำที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การหาความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม (content validity)

โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย อาจารย์ด้านบริหารการพยาบาล 2 ท่าน และผู้บริหารทางการพยาบาล 3 ท่าน ทำการตรวจสอบแก้ไข ให้ข้อเสนอแนะ และคำนวณความตรงกันของผู้ทรงคุณวุฒิ เท่ากับ 0.96 ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity Index) เท่ากับ 0.96 จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (reliability)

โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาแล้ว ไปทดลองใช้กับหัวหน้างานการพยาบาล จำนวน 20 คน ซึ่งปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชนในพื้นที่บริการสาธารณสุข เขต 6 จากนั้นนำแบบสอบถามมาหาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของการนิเทศงานของหัวหน้าพยาบาลตามการรับรู้ของหัวหน้างานการพยาบาลเท่ากับ 0.99 ความพึงพอใจในงานของหัวหน้างานการพยาบาลเท่ากับ 0.96

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลทางไปรษณีย์ โดยดำเนินงานเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการ โรงพยาบาลชุมชน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ และขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังหัวหน้างานการพยาบาล โดยใช้แจ้งวัตถุประสงค์ ก่อนที่จะขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม กำหนดขอรับแบบสอบถามคืนภายหลังแจกแบบสอบถามประมาณ 2 สัปดาห์

3. แบบสอบถามได้รับการตอบกลับจำนวน 246 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.31 แบบสอบถามมีความถูกต้องและความสมบูรณ์ของการตอบคำถามจำนวน 232 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81.40 จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล โดยการแจกแจงความถี่และคำนวณค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลการนิเทศงานของหัวหน้าพยาบาลด้านการวางแผนการนิเทศ การดำเนินการนิเทศ และการประเมินผลการนิเทศ ตามการรับรู้ของหัวหน้างานการพยาบาล โดยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ระดับความพึงพอใจในงานของหัวหน้างานการพยาบาล วิเคราะห์โดยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศของหัวหน้าพยาบาลกับความพึงพอใจในงานของหัวหน้างานการพยาบาล วิเคราะห์โดยใช้การคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

การแปลความหมายค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ยูวดี ฤชาและคณะ(2537)ได้กำหนดเกณฑ์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ไว้ดังนี้

r มีค่า 0	หมายถึง	ตัวแปรทั้งสองตัวไม่มีความสัมพันธ์กันเลย
r มีค่า .10-.30	หมายถึง	ตัวแปรทั้งสองตัวมีความสัมพันธ์กันในระดับน้อย
r มีค่า .40-.70	หมายถึง	ตัวแปรทั้งสองตัวมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
r มีค่า .80-.90	หมายถึง	ตัวแปรทั้งสองตัวมีความสัมพันธ์กันในระดับมาก
r มีค่า 1	หมายถึง	ตัวแปรทั้งสองตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์